

PASTÝŘ A HOSTITEL

21.4.2024, Kamil Vystavěl

Žalm 23: *Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. Dopřává mi odpočívát na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod, naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno. I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují.*

Prostíráš mi stůl před zraky protivníků, hlavu mi olejem potíráš, kalich mi po okraj plníš. Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití.

Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů.

Úvod

Jsmo snad podobní stádu ovcí, krav, kozlů, anebo dokonce oslů? Biblický oddíl žádné z těchto zvířat nezmiňuje. Mluví jednoznačně: já a Hospodin. Hned na začátku čteme: *Hospodin je můj* . . . a o kousek dále říká prostě a přímo: *já a Ty*. Jde tu o vztah mezi mnou a Tebou, Bože. Vztah mezi mnou a tajemnou bytostí, která mi vdechla život a která převyšuje všechny moje představy, nápady a zkušenosti.

Starověký člověk neznal všechny ty profese, které známe my dnes a kterých si ceníme: lékaři, právníci, profesori, ekonomové, stavební odborníci, učitelé, ředitelé institucí, anebo třeba psychologové. Je skvělé, že máme ve sboru celou řadu takto obdarovaných lidí a že někteří z nich dnes přislíbili pečovat o Evangelickou církev na prostějovsku a vyškovsku! Starověký člověk ovšem znal povolání pastevece, který pečuje o svěřené drahocenné živé tvory, aby zůstali na živu a aby prospívali.

Dostatek a odpočinek

Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek... pastýř ví o tom, co jeho svěřenci potřebují, bez čeho se neobejdou. Potřebují obživu a pastýř taková příhodná místa s obživou vyhledává a přivádí na ně – abych neměl/neměla nedostatek.

Dopřává mi odpočívát... *vodí mě na klidná místa*... Práce nemá konce ani mezí, kam oko pohlédne, tam bychom mohli přiložit ruku k dílu. Platí to o našich obydlích, o našem zaměstnání a ještě mnohem více to platí o církvi a veřejném společenském prostoru. Pořád je co dělat, pořád může člověk být v jednom kole – ale můj pastýř ví, jak nesmírně důležitý je odpočinek. Je tak moc důležitý, že pravidelný čas ke spočinutí se stal jedním z deseti základních morálních zásad! Náš Tvůrce pamatuje na potřebu klidu a tím – slovy Bible kralické – *duši mou občerstvuje*. Takže povinnosti, starost o dostatek, modlitba proseb a přímlov na straně jedné a odpočinek, uvolnění, klid, díky a chvála na straně druhé. Stezka spravedlnosti vede skrze obojí, vyváženě obsahuje a zahrnuje jedno i druhé. *Hospodin ... duši mou občerstvuje, vodí mne po stezkách spravedlnosti pro jméno své*.

Příjemné a nepříjemné, dobré a zlé

A ještě jeden rozměr *Boží stezka spravedlnosti* má. První rozměr byla péče o pokrm, druhým rozměrem je vyvážený poměr práce a odpočinku a teď třetí rozměr. Pastervecký způsob existence je životem na cestách, z místa na místo. S ohledem na roční období a další okolnosti se lidé a jejich vzácní živočišní společníci pohybovali po dlouhých trasách, překonávali kopce, pustá a vyprahlá místa bez vody, bez zeleně, překonávali také hluboká, nebezpečná a temná údolí, snášeli letní žár i zimní mráz, časy dešťů a období sucha, a to vše bylo a zůstává nedílnou součástí života člověka. Příjemné i méně příjemné, světlo i tma, dobro i zlo patří do našich dnů a let.

Boží stezka spravedlnosti je takto úplná, takto barevná, takto celistvá, nedílně k ní patří i

to, o čem zpívá žalmista ve 4. verši: *I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi Ty, Tvoje berla a Tvá hůl mě potěšují.* Vůbec zde neslyšíme o tom, že by temná rokle byla nějakou svévolnou odbočkou, není to tak, že by zlo a nebezpečí kolem nás znamenalo, že jsme zabloudili. Je to součást cesty tvé i cesty mojí, je to součást Božích spravedlivých stezek. On nás vodí také skrze rizika, tíseň, nouzi, také ve tmě, také ve zlých časech. A nenechá své vzácné společníky o samotě. Žalmista zpívá krásnou melodii: ... *nebuduť se báti zlého, neboť ty se mnou jsi...*

Ochrana a povzbuzování na cestách

Pastevci mívali při ruce dva prosté a funkční nástroje – hůl a prut. Tvrdá pevná dlouhá hůl sloužila jako zbraň, se kterou si dovedný pastýř udržel od těla veškerou dravou zvěř a bylo-li toho potřeba, mohl ji dobře volenou ranou zaplašit a vyprášit jí kožich.

Berla (dle ekumenického překladu) či prut (dle kralických) zase mají funkci poháněcí, to když už je čas vydat se na další cestu, ale některý jedinec/skupinka se k tomu nemá. Těž šikovně zahnutá berla dokázala posloužit v patové situaci: pozvednout a povytáhnout toho, kdo zapadl do jámy, anebo se třeba zapletl do křoviska, ze kterého se svými silami sám vymotat nedovede.

Nechávám zcela na Vaší obrazotvornosti, jak asi může vypadat skutečný Boží výprask zlých dotěrných dravců, co nás ohrožují. A stejně tak si jistě sami umíte domyslet z vlastních zkušeností, jakými metodami nás Pán pobízí a povzbuzuje k tomu, abychom pokračovali cestou spravedlnosti dál, abychom příliš dlouho a neplodně nezůstávali na jednom místě.

Hostitel poctil hosta

Obraz pastýře je inspirativní, ale žalmista si s ním nevystačí. Vztah mezi mnou a Bohem, vztah mne a Tebe je natolik bohatý, že se pozměňují okolnosti a rázem už nejsme na pastvinách pod širým nebem, nýbrž se ocitáme v domě či blízko domu a stáváme se vzácnými hosty štědrého hostitele - cituji: *Prostíráš mi stůl před zraky protivníků, hlavu mi olejem potíráš, kalich mi po okraj plníš.*

Prostřený stůl a pozvání k němu, takto se má Hospodin vůči nám. Olej, dnes levná a dostupná základní potravina, býval něčím, s čím nebylo radno plýtvat, stálo to spoustu práce trochu oleje vyrobit a získat. A olej s vonnými přísadami pak byla drahocenná záležitost, která ani zdaleka se nedávala každému příchozímu. To jen výjimečně pán či paní domu se rozhodli poctit některého mimořádného hosta. Potřeli mu hlavu vonným olejem a to byl projev veliké úcty. Takže Hospodin ke mně a k Tobě chová velikou úctu, obdarovává Tě důstojností, v jeho očích jsi jedinečný/jedinečná, ať už si o Tobě Tví protivníci myslí a říkají, cokoliv. Pozvání ke stolu a voňavý projev pocty doplňuje oplývající pohár s vínem radosti.

Požehnání a moje odpověď

Žalm vrcholí požehnáním a ujištěním o tom, že náš Pastýř, že náš Hostitel je věrný a stálý. Není to přetvářka, není to přelud chvilkového rozpoložení, který by se rozplynul s návalem nepohody. Milý bratře a milá sestro, počítejme odvážně s tím, že – cituji: *dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití.*

A jsme u konce žalmu. Doposud byla řeč o Bohu, o tom, co od něj můžeme čekat a čeho jsme se již dočkali. A úplně nakonec se pozornost od Pána Boha a jeho podivuhodného jednání přesunuje na mne, na Tebe, na nás. Co my uděláme? Jak příhodně zareagovat, jak odpovědět na Boží péči, vedení a ochranu? Bohatě obdarovaný a poctěný zpěvák žalmu učinil závazek a řekl: *Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdělsích časů.* A my můžeme jeho odpověď převzít a udělat z ní odpověď svou tím, že řekneme: Amen.